

Pribatizatu irauli: Hanburgok argindar sarea publiko egin du

Euskaldunok aurrezki kutxa eta beste ondasun publikoak ugazaba handien eskuetan uzten jarraitzen dugun bitartean, alderantzizkoa egitea lortu dute beste leku batzuetan. Alemaniako Hanburgon herritarrek erreferendumean erabaki dute orain hiriko argindar sarea eta bi urte barru gasarena berriro publiko bihurtzea.

| PELLO ZUBIRIA KAMINO |

MOORBURGTRASSE-KO ZUHAITZAK defenditzeko 2009an antolatutako ekintza hark espero baino soka luzeagoa ekarri du Hanburgon. Abendu hartan dozena bat jende igo ziren arboletara, “*Moorburgtrasse Stoppen!*” kanpainari hasiera emanenez. Agintariak baimena ematekotan ziren chunka zuhaitz mozturik hiru parke zeharkatu behar zituen gas-hodi berriari.

“Parkea gurea da!” eta “Zuhaitzak defenditu ditzagun!” oihukatu zuten hiru hilabetez adar gainetan antolatutako etxola eta plataformetatik. Neguko elur, euri, haize eta ekaitzei aurre egin behar izan zieten, harik eta 2010eko martxoan epaitegiek bermatu zieten arte zintzilik geratzen zela gas-hodiaren proiektua.

Alemaniako hiririk berdeenetakotzat daukaten Hanburgon Vattenfall korporazio suediarra ikatzezko zentral berria eraikitzen ari zen eta ekintzaileek defenditzen zuten parkea zeharkatu behar zuten Elba bazterreko zentral berriaren eta hiriaren arteko gas-hodiak. Moorburgtrasseko borrokalariak lortu zuten gai potoloago bat ipintzea Hanburgeko agenda politikoan: klimaren aldaketaren eta energia berriztagarrien hariari tiraka energiaren jabetza jarri zuten auzitan.

Hiru urte beranduago, 2013ko irailean, Hanburgoko argindarraren eta gasaren hornitzaileen jabetza bozkatu dute erreferendumean. Alegia, ea herritarrek nahi duten konpainia pribatuen esku jarraitzea ala berriro, aspaldi bezala, enpresa publikoen jabetza. Ekologisten, kontsumitzaileen eta zenbait konfesio erlijiosoren taldeek eginik energia iturrien publikotasunaren aldeko kanpaina, doi-doi izan arren irabazi egin dute galdeketa.

Ondorioz, Alemaniako bigarren hiri handiena den Hanburgok bere gain hartuko ditu argindarra, gasa eta auzoko kalefakzioa (berokuntza komunitarioa da Ipar Europako leku askotan), duela urte batzuk Vattenfall eta E.On konpainiei agintariek saldu zizkieten zerbitzuak berreskuratuz.

Albistearen xehetasunak *The Guardian* britainiarrean eskaini dituzte Claire Provost eta Matt Kennard kazetariak “*Hamburg at forefront of global drive to reverse privatisation of city services*” (Hanburgo aitzindari hirietako zerbitzuen pribatizazioa iraultzeko mundu osoan zabaldu den joeran) kronikan.

“Bidean –idatzi dute Provost eta Kennardek– Hanburgok bat egin du munduan zehar pribatizazio esperimentuak amaituzat ematea erabaki duten hiri gero eta ugaria-

Argazkian, “*Unser Hamburg, Unser Netz*” (Gure Hanburgo, Gure Sareak) mugimenduko kideak 2013ko urrian ospatzen erreferendumean lortutako garaipena. Ordura arte udalak sarearen jabetza %21 kontrolatzen bazuen, erreferendumaren ostean %100 eskuratzea negoziatu du Vattenfall korporazioarekin. Azkenean 500 milioi eurotan erosi dio sarea, multinazionalak ez dute ezer oparitzen. Datorren urtean gas horniduraren jabetza lotu beharko dute. Kanadatik zerbitzu publikoen birpublikatzearen behatzaile ari den *Municipal Services Project* fundazioatik David McDonald irakasleak ohartarazi du urteotako tsunami neoliberalaren ostean ez dela erraz zerbitzuok multinazionaleri kentzea: “Davidek Goliati egindako batailaren tankera har dezake zureak korporazio handi batekin kontratua eten nahi baduzu”. Hego Euskal Herriko udal hauteskundeetan eztabaidatuko ote da honetaz?

goekin. 2007tik hona Alemanian bertan 170 udal baino gehiagok pasarazi dituzte energia zerbitzuak berriro esku publikoetara. Mundu mailako 100 hiri handi baino gehiagok egin dute gauza bera ur zerbitzuarekin azken 15 urteotan, tartean Frantziako dozenaka hirik, lehen uraren pribatizazioan aitzindari izan den Frantzia bertan, alegia”

Utikan, Vattenfall eta E.On

Hanburgeko bezalako erreferendum orok ez du eman fruitu berdina. Berlinen 2011n herritarrek ez zuten babestu ur zerbitzua konpainia pribatuari kentzea proposatzen zuen galdeketa. Hala ere, gero eta hiri gehiagotan ikusten dira mugimenduak azken 30 urteotako neoliberalismoak zerbitzu publikoak, tartean ura eta energia, pribatizatzeko egin duen bidean atzera egin nahian.

Energiaren birpublikatzea Hanburgon gertatu izanak erakusten du zein indartsu datorren mugimendu berria. Munduko portu handienetakoren jabe da, globalizazioaren muinean dago, Europaren sal-erosgaitako asko hiri moderno honetatik pasatzen dira. Eta erabaki du energia konpainia pribatuek kontrolatzen zuten aroari agur esatea.

2010ean militantek ekin zioten “*Unser Hamburg, Unser Netz*” (Gure

Hanburgo, Gure Sareak) kanpainari, Vattenfall eta E.On multinazionalen kontratuak amaitzearen barruan, ekologistek uste zuten sareak berreskuratzeak hiriari ekarriko ziola energi iturrien kontrol hobea, lagunduz nuklearretik eta ikatzetik berritagarrietarako trantsizioan.

Kontsumitzaileen elkarteek argudiatzen zuten Vattenfall eta E.On zirela aldi berean energiaren sortzaileak eta erosleak, eta hori txarra zela erosi behar zieten herritarrentzako. Talde erlijiosoen eta txirotasunaren kontrakoekin erantzen zuten energi sareek ez luketela egon beharko esku pribatuetan, administrazio publikoak kudeatu beharko lituzkeela. Azkenerako, mugimen-

duan elkar hartu zuten adineko jende erretretadunek, ikasleek eta kaleko musikari bohemiok.

Alemanian gero eta hiri gehiago dira abiatzen bide beretik. Hanburgo ingurumen eta hiri plangintzako arduraduna izandako Christian Maasek kazetariei esan dienez, “jendea interesatuta dago gertuko energia hornitzailetan, eta hau ezin da ezkondu konpainia zentralizatu eta irabazi handietara bideratutakoekin”. Fenomeno bera ari da ikusten Amerika eta Asiako hiri askotan.

Birpublikatzeaz, dena dela, informazio gutxiegi zabaltzen da. Eskuratzen ere ez baita erraza. Lan baliosa egiten dute alor horretan Public Services International Research Unit (PSIRU) eta Trans-

national Institute erakundeek. Horiei esker dakigu, esate baterako, ur zerbitzuei dagokienez 180 baino gehiagoko direla aurretik privatizatutako zerbitzuak berriro kontrol publiko-ara pasatu dituzten hiriak. Badira kasuak Frantzian (Bordele bera, esaterako), Alemanian, Hungarian (Budapest), Argentinan (Buenos Aires), Indonesiako, Mozambikoko (Maputo)...

Ez dira beti ezkerrekoak izan urratsa eman dutenak. AEBetan agintari kontserbadoreek egin izan dute, horrela komunitateak dirua aurrezten duelako. Beste zenbaitetan konpainiek berek egin dute ihes, etekinik ikusten ez zutelako. Baina gehienetan mugimendu sozialak dira zerbitzu publikoak berriro publiko bihurtzea behartu dutenak.

Hanburgoren kasuan, herritarren artean indarra hartu du energiako trantsizioaren beharrak. Erreferendumeko galderan energia sarea berreskuratzeaz gain proposatzen zen helburutzat ezartzea “gizarte aldetik bidezkoa, demokratikoki kontrolatua eta klimarekiko jasangarria izango den energi hornidura, iturri iraunkorrek sortua”.

Korporazio handiek ez dute interesik proiektu txiki eta ez-zentralizatuetan. Aldiz, udalak bere gain hartzeak ekar dezake energia sistema aldatzea, jendeari prezio egonkorra eskaintzea, eta hiriak menpekotasun txikiagoa edukitzea urrundik ekarri beharreko erregai fosilekiko. Negu honetan, Hego Euskal Herriko udal hauteskundeetan eztabaidatuko ote da honetaz? ■

ZINKUNEGI
OPTIKA

Garantia.

Egunez egun zure konfiantza geureganatzen dugu, produktu berriak eta zerbitzu berriak etengabe bilatuz.

Hernani, 23 · 20004 Donostia · T. 943 420 624
info@zinkunegioptika.com · www.zinkunegioptika.com

